

a L E X a N D R a
S a L M E L a

avagy halál teszi a művészt

s c o l a r

A harmadik pohár vörös után már egész kellemes volt visszatérni. Addigra a pasas az asztal mellett ült, lazán a háttámlának dőlve, keresztbe vetett lábakkal. A felül lévő ide-oda mozgatta, hogy észrevétlenül gyönyörködhessek a csillogó olasz félcipő kecses formájában. Ujjaival egy vastag könyv gerincén dobolt.

– Csodálatos, rendkívüli alkotás – mondta. – Úttörő szerepet tölt be a finn irodalomban, teljesen új korszakot nyit annak történetében. Sem ezt megelőzően, sem ezt követően nem tudott – nem volt képes – senki így írni. Az olvasó hihetetlen kifinomult nyelvezettel megkomponált, csaknem kilencszáz oldalas leírást kap a hat óra leforgása alatt eltelt eseményekről, melyek középpontjában egy apró tengerparti faluban zajló hajóépítés áll. És noha a stílus rendkívül modern – utaltam már a mű úttörő jellegére –, a szerző régi kalevalai motívumokból merít: amire gondolok, tulajdonképpen az egyik legszebb motívum a Kalevalában... Van valakinek ötlete, hogy mely motívumról van szó? Annyit segíthetek, hogy elárulom, egy szimbólumot keresünk.

Az előadótermet korábban nem hallott csend kerítette hatalmába. A pasas figyelme a cipőről gondosan ápolt, hosszú körmeire tevődött át. Abbahagyta a dobolást, és középső ujja körmének vizsgálatába mélyedt.

– Vajon mi máshoz lehetett volna hasonlítani a hajót, pontosabban a vadonatúj, büszke vitorlás vízre bocsátását, mint egyes egyedül...

– A kanteléhez? – kérdezte egy igyekvő diák.

A pasas még csak pillantásra sem méltatott egy efféle porszemet, helyette lefújta a körméről egy nem létező kis piszkot, és felsóhajtott.

– Nos, hát persze, hogy a hattyúhoz. Képzeljék csak el azt az eleganciát, amivel ez a romantikus, fehér madár a vízre ereszkedik, ahogy nyújtogatja hosszú, karcsú nyakát, mint egy...

– Zsiráf! – szólt közbe valaki vidáman.

– Tessék? – rezzent össze a pasas.

– Semmi, tanár úr – válaszolt komoly képpel egy másik.

– Vagy úgy – mondta a pasas. – Mintha azt hallottam volna, zsiráf.

Gondosan ellenőrizte, rendben van-e mind a tíz körme, a cipőjére pillantott, majd folytatta:

– A vitorlás vízrebocsátása tehát azzal kerül párhuzamba, ahogy a hattyú a tó felszínére ereszkedik, egyenes árboca olyan, mint a hattyú nyaka...

– Vagy a zsiráfé – vihogott az egyik jó humorérzéssel megáldott hallgató.

– Tessék? – kérdezte a pasas.

– Semmi, Krup tanár úr – válaszolta egy másik, igyekezve megőrizni arckifejezésének komolyságát.

– A zsiráfé – ismételte meg az előző, élvezettel ízlelgetve a szót és a szó keltette képzetet.

– Jól hallottam volna, hogy a zsiráfé? – gurult dühbe a pasas.

– Neem, az kizáárt – szólt valaki szélesen elnyújtva a szavakat.

A vízre szálló zsiráf képze azonban már mindenki agyában megragadt. A kollektív hős nem tudta tovább visszatartani a vihogást, és felszabadító nevetésben tört ki.

– Na ide hallgassanak! – lendült támadásba a pasas. – Láttak maguk valaha vízre szálló hattyút? Hiszen az maga a megtestesült elegancia, az utánozhatatlan szépség! Ó, azok a lelassult mozdulatok, a nyak egyenesbe forduló íve, ahogy a hattyú fehér felhőként a vízre telepszik...

– Elsüllyed, mint a kő – szólt közbe egy cinikus madárbarát. – Placcs.

A kollektív hősben felrémlt, ahogy a hájas hattyú beleesik a vízbe, még a vicces hangot is hallotta, plöccs, érezte, ahogy a kifröccsenő vízcseppek csupasz bőrére zubognak, és ahogy körben fodrozódik a levegő a hatalmas tömeg keltette nyomáshul-

lámtól. Mindennek tetejébe a madárnak zsiráfnyaka volt. A kollektív hős gurult a nevetéstől.

– Maguk soha nem láttak még hattyút?! – kiabált a pasas.

Valaki az asztalba vagdosta a fejét, egy másik majdnem beesett alá.

– A hattyú minden madarak legszebbike! Kalevalai szimbólum, Tuonelának, a holtak birodalmának hattyúja, a finnek nemzeti madara! Dereng már? – őrzöngött a pasas.

Senki nem válaszolt reménytelenül sürgető kérdéseire. A kollektív hőst teljesen hatalmába kerítette a jókedv.

– Maguk a megtestesült ignorancia! Kulturálatlan bugrisok bandája! Mind elviszem magukat Finnországba, a fülénél fogva ráncigálok el mindenkit a festői finn tóvidékre, magukra zárom a nyaralóm ajtaját, hogy kénytelenek lesznek egész nyáron a víz felszínére telepedő hattyúkat nézni! Nem tudnak majd kiszabadulni, nem tudnak majd semmit csinálni, enni, inni vagy aludni, amíg be nem ismerik, hogy a hattyú a madarak legszebbike, a madarak legfehérebbike, a madarak legfelhőszerűbbike! – tombolt a pasas, és vöröslő arcán csorgott az izzadság.

A kollektív hős jót szórakozott, de lassan kezdett csillapodni a kontrollálatlan röhögés. A poén megszületett, leélte vad életét, aztán elhalt.

– A tanár úrnak van egy nyaralója Finnországban? – kérdezte érdeklődve valaki, akire érdemes odafigyelni, mert éppen belőle válik majd ezen opusz hőse, és egy pillanatra maga is meglepődött a közbeszólásától.

– Nincs – válaszolta a pasas nedves homlokát törölgetve. – Házam van, családi örökség – tette hozzá büszkén, és hófehér zsebkendőjébe törölte izzadt tenyerét.

Ma van a huszonhetedik születésnapom.
Ennek okán összeszedtem a következő listát:

Kurt Cobain – 27 év, 1 hónap, 16 nap

Brian Jones – 27 év, 4 hónap, 5 nap

Jim Morrison – 27 év, 6 hónap, 25 nap

Janis Joplin – 27 év, 9 hónap, 15 nap

Jimi Hendrix – 27 év, 9 hónap, 21 nap

Egy évem van, hogy híressé váljak, majd tragikusan halálomat leljem az alkohol, a drog, egy gyilkos kór, egy szörnyű baleset, öngyilkosság vagy gyilkosság következtében, hogy aztán örökké éljek rajongóim szívében.

Röfi úrfi: Az én családom

Sziasztok, pajtikák! Én vagyok Röfi úrfi. Engedjétek meg, hogy bemutatkozzam.

Kicsi vagyok, puha és tarka, és egy kis piros házban lakom a legjobb barátommal, Pici Pucival és a családjával együtt. Olyan nagy a szemem, és olyan hegyes a fülem, hogy néhány felnőtt ember téhénnek hisz. Más felnőttek tévedésből macinak gondolnak, pedig igazából és száz százalékig malac vagyok. Szerencsére a gyerekek mindig felismernek, és azt kiabálják:

– Röfi úrfi, gyere velünk játszani!

Szívesen játszom a gyerekekkel. Mozgatom a csülkeimet, a fületem és a farkincámat, járom a malactáncomat, és énekelem a malacénekeket. Így hangzik:

*Fogd meg a kezemet,
Vagy akár a fületem,*

*Fogd meg az orromat,
Vagy akár a farkamat,*

*Fogd meg a hasimat,
Vagy akár a hátamat,*

*Fogd meg a lábamat,
Vagy akár a homlokomat,*

*És pörgess, pörgess, pörgess!
Juhééé!*

A gyerekek nevetnek, és igazán boldogok. Én is boldog vagyok, amikor vidámak, a legboldogabb pedig akkor vagyok, amikor Pici Puci gurgulázva nevet.

Azt kérditek, kicsoda Pici Puci? Majd én megmondom nektek. Pici Puci az én legjobb barátom. Egészen pici és pufi, viccesen lépked, és még nem tud rendesen beszélni. Pici Puci azt mondja, „Öh-öh!”, és ezt azt jelenti, hogy:

– Most játszani fogunk, Röfi úrfi!

Én bólintok, azt felelem, „Öh-öh”, és aztán nekiállunk játszani.

Játszunk Pici Puci kicsi szobájában, Pici Puci szüleinek közepes hálósobájában és Pici Puci egész családjának nagy lakókonyhájában. Pici Puci bátyjainak szobájában nem játszunk, mert az rendetlen és túlságosan veszélyes az olyan kicsi és törékeny lények számára, mint mi vagyunk. Ha süt a nap, az udvarra megyünk játszani. Olyankor el kell hogy kísérjen bennünket valaki felnőtt, hogy ne történjen velünk semmi baleset, és ne tévedjünk az erdőbe vagy a ház mögé. Néha felnőttek helyett Pici Puci bátyjait visszük magunkkal, de ilyesmi csak nagyon ritkán történik, mert ők egyből belevetik magukat a vadonba, és mit sem törődnek velünk, kicsikkel.

Pici Puci bátyjai ikrek. Ziggynek és Merlinnek hívják őket, és rendkívül vadak. Körbe-körberohangásznak a házban és kiabálnak, amíg Pici Puci anyukája ki nem parancsolja őket az udvarra. Akkor az udvaron rohangásznak, hemperegnek az árokban, tobozokkal és kavicsokkal dobálják egymást, és kétszeres hangerővel kiabálnak, amíg Pici Puci anyukája be nem parancsolja őket enni, fogat mosni és lefeküdni. Ziggy és Merlin sohasem álmos, és néha sikerül kilógniuk az ágyból és a lakókonyhába kúszniuk, de olyankor Pici Puci anyukája megharagszik, Pici Puci apukája pedig kénytelen visszacipelni a rúgkapáló fiúkat az ágyukba.

Pici Puci anyukája, még ha megharagszik is néha, általában nagyon vidám és boldog, és ezt mondja is, miközben mosolyog, és Pici Puci pihés haját simogatja:

– Én olyan boldog vagyok, van három gyönyörű gyerekem, egy jó férjem és egy szép, piros házam.

Pici Puci anyukája emellett nagyon szép is. Ragyogó, kék szem van, és hosszú, szőke haja, amit sohasem fest. Pici Puci apu-

kája ennek nagyon örül, és mindig, amikor beleszagol Pici Puci anyukájának hajába, felsóhajt:

– Mmm, drágám, megőrjít a hajad illata!

Nem tudom, mi ilyen veszélyes Pici Puci anyukájának hajában, de szerencsére Pici Puci apukája nem szolgoltatja túl gyakran, így még nem őriült meg tőle. Igaz, hogy ő – Pici Puci anyukájával ellentétben – nem beszél sokat, de ő is nagyon kedves. Pici Puci apukája nagy, és hosszú, fekete szakálla és vastag szemüvege van. Néha elmegy dolgozni egy nagy, sárga autóval, de gyakran van itthon, és olyankor apró fafigurákat farag és fest, vagy Pici Pucival és Pici Puci bátyjaival játszik.

Pici Puci, Pici Puci anyukája, Pici Puci apukája, Pici Puci két bátyja, Ziggy és Merlin, valamint én alkotjuk a kiscsaládot. Rajtunk kívül a családukhöz tartozik még Antti és Leena, akiknek hatalmas birtokuk van, Mustalampi. Antti Pici Puci apukájának legjobb barátja, Leena pedig Pici Puci anyukájának legjobb barátnője. Pici Puci anyukája és Pici Puci apukája után Antti és Leena a legkedvesebb családtagjaink, mert hagyják, hogy játsszunk a tyúkjaikkal meg a nyuszijaikkal. Antti talán egy kicsit kedvesebb Leenánál, mert ráültetett engem és Pici Pucit egy ló hátára, amitől Leena nagyon ideges lett, és legalább negyed órán át kiabált Anttival.

Nekünk nincsenek állataink. Egyedül egy fekete macska száll meg ideiglenesen a telkünkön. Rögtön az után érkezett, hogy mi magunk ebbe a szép, piros házba költöztünk. Kicsit furcsa, mert még ha mi, többiek, mindannyian együtt játszunk és hempergünk is a padlón, ő titokzatos akar maradni, és nem közeledik hozzánk. De ez nem zavarja sem Pici Pucit, sem engem, mert kicsik vagyunk, és az élet egyszerű és csodálatos!

Állítólag valahol a városban is vannak rokonaink, de Pici Puci és én nem emlékszünk rájuk, ami azt jelenti, hogy nem tartoznak a szűk családi körbe. Az én családom remekül megvan városi rokonok nélkül is, és nagyon boldog így, ahogy van, ami engem is nagyon-nagyon boldoggá tesz.

Röf-röf!

Angie: A misztikus szám

A „27” nem csak egy szám a többi között!

A „27” különleges szám, a sötétség mágnesese, mely természetfeletti erővel vonzza a tehetséges művészeket a „halál” nevű fekete lyukba.

A „27” mágikus határvonal, melyet sértetlenül csak a kudarcot vallottak lépnek át.

A „27” misztikus mérföldkő, melynél a jelentős művészek tesznek egy lépést az ismeretlenbe, és a legendák univerzumába vesznek, maguk mögött hagyva átlagos kortársaikat és gyászoló rokonaikat.

A huszonhét évesen meghalt művészek elnevezéseként a „27-esek Klubja” gyökeresedett meg. Ez eredetileg négy kiváló fiatal zenészt takart, akik két év leforgása alatt hunytak el a szvingelő és pszichedelikus hatvanas évek alkonyán. Az első nagy rock-halált az jelentette, amikor a Rolling Stones zenésze, Brian Jones titokzatos módon befulladt saját háza úszómedencéjébe 1969 egy forró, júliusi éjszakáján. A következő év őszén a gitármágus Jimi Hendrix lenyelt kilenc barbituráttablettát, majd saját vörösboros hányadékával a tüdejében szenderült örök álomra. Egy hónap sem telt el, és a folk-blues díva Janis Joplin túlságosan tiszta heroint vásárolt, majd egy nyomorúságos motelszobába indult, hogy ott várja szeretőit – egy férfit és egy nőt. Azon az éjszakán egyikük sem jött el, ő pedig belőtt magának egy adagot, amely az utolsónak bizonyult. A következő nyáron, napra pontosan két évvel Brian Jones halála után, egy párizsi hotel fürdőkádjában rátaláltak a sámán üres testére, melyből a lélek már útnak indult Manalába, a holtak birodalmába. Jim Morrison végleg becsukta az ajtót a hatvanas évek után.

Csaknem negyed századdal ez után a hihetetlen halálsorozat után a karrierje csúcspontján lévő Kurt Cobain úgy döntött, önként véget vet az egész cirkusznak, szájába dugta a vadászpuskát,

és meghúzta a ravaszt. Egy későbbi interjúban a húga azt állította, hogy Kurt gyerekkorától fogva csatlakozni akart az évtizedekkel korábban elhunyt négy zenészhez.

Ez az öt zenész azonban nem az első, és nem is az utolsó öt volt azok között, akik 27 évesen, alkotóerejük teljében veszítettek életüket. Sokan előttük és ugyanilyen sokan utánuk is akkor hunytak el, amikor életük mércéje a mágikus 27-es számot mutatta. Egyesek mesteri és egyedi, mások romantikusan tragikus, megint mások viccesen különös módon haltak meg. Lelényesség hiányában, unalmas módon, túlságosan is sokuk életét az alkohol vagy a drog végezte be. Meglepően sokuknak sikerült már ebben a viszonylag fiatal életkorban súlyos betegség áldozatául esnie, melyet azonban gyakran az alkohol vagy a drog váltott ki. Különösen népszerű módja volt a halálnak a közlekedési baleset, a hagyományos karamboltól a repülőgépszerencsétlenségig mindenfélével találkozunk. Elég sokan követtek el öngyilkosságot, és elég sokakat meggyilkoltak, főleg fekete férfiakat, lőfegyverrel.

Beleáram magamat a 27-es szám misztériumába. (Mindazoknak, akik szóvá akarnák tenni, hogy a 27-es számjegyre utalva hol a „misztikus”, hol pedig a „mágikus” jelzőt használom: Ez nem abból fakad, hogy nem tudom megkülönböztetni a kérdéses kifejezések értelmét. A „mágikus” természetfelettit és/vagy igézőt és varázslatosat jelent. A „misztikus” valami felfoghatatlanra és titokzatosra, sőt akár gyanúsra utal. A 27-es számra mindkettő igaz. Senki ne legyen olyan kicsinyes, hogy rákérdez, mindezt a szótárban olvastam-e.)

Végeztem egy rövid kutatást, és kiegészítettem az eredeti – most már tudom, mennyire hiányos – listámat. Íme, szorgos tevékenységem eredménye, a 27-esek Klubjának kibővített taglistája:

LOUIS CHAUVIN

Ragtime-zenész. Élt 27 évet és 13 napot. Meghalt neuroszifilisz-szes szklerózisban, 1908-ban.

JEREMY MICHAEL WARD

A Mars Volta és a De Facto hangmanipulátora. Élt 27 évet és 20 napot. Meghalt herointúladagolásban, 2003-ban.

BRYAN OTTOSON

Az American Head Charge gitárosa. Élt 27 évet, egy hónapot és egy napot. Vényköteles gyógyszer-túladagolás 2005-ben.

RICHEY JAMES EDWARDS

A Manic Street Preachers roadja, szövegírója és gitárosa. Eltűnt 1995-ben. Élt valószínűleg 27 évet, egy hónapot és 10[?]/17[?]/24[?] napot??? Csak 2008-ban nyilvánították holtnak.

KURT COBAIN

A Nirvana énekese, gitárosa, zeneszerzője, szövegírója és frontembere. Élt 27 évet, egy hónapot és 16 napot. Egy vadászpuskával a szájában követett el öngyilkosságot 1994-ben.

JESSE BELVIN

R&B-énekes. Élt 27 évet, egy hónapot és 22 napot. Meghalt autóbalesetben, 1960-ban.

ALAN „BLIND OWL” WILSON

A Canned Heat frontembere. Élt 27 évet, egy hónapot és 30 napot. Talán szándékos barbiturátúladagolás 1970-ben.

HELMUT KÖLLEN

A Triumvirat basszusgitárosa. Élt 27 évet, 2 hónapot és egy napot. Meghalt szénegázmérgezésben, miközben saját szerzeményeit hallgatta autója kazettás magnóján, 1977-ben.

ALEXANDRE LEVY

Brazil zeneszerző. Élt 27 évet, 2 hónapot és 7 napot. Meghalt 1892-ben.